

OPUŠTĚNÁ

ROMÁN Z DOBY NEJNOVĚJŠÍ

OSUDY DÍTĚTE Z NALÉZINCE

"Ten hrobaček hezky upravte," pravil doktor König k hrobníkovi, když odcházel. "Osazte jej keřky růžovými a ku hlavě dejte malý křížek. Nezapomeňte!" A natáje tak, dal hrobníkovi několik zlatek. "Přijdu se zas podívat a pak se vyrovám."

Hrobník ponížně dňkova a slibil, že všechno dle přání obstará. Doktor König ale volným krokem v myšlenky zabrán odcházel k nádraží, aby zastihl pražský vlak.

Kapitola V.

TAJEMNÉ NÁVŠTĚVY.

Kramářové se divili, když po návštěvě doktora Königa, o němž o všem něčem bližšího nevěděl, nepříběžně do Rudlic ona osoba, za jejíhož důvěrníka doktor König se vydával. Čekali na jisto, že nějaká paníčka nebo slečinka se objeví a že bude žádat, aby Kramářová doprovodila ji ke hrobu dítěte do Borce. Pro takový případ zedník s ženou svou již byl anuloval celý plán čelící k tomu, jak by se od osoby o dítě se zajímající a patrně jeho tajné matky daly vykrátit peníze. O němž jim nemohl po několik dní po odchodu doktora Königa Kramářovi nemluvil. Ale týden ubíhal a nikdo nepřišel, měsíc míjel za měsícem a očekávaná návštěva nepřicházela. A tak jim časem vyšla věc z mysli.

Průběhem leta a podzimní třikrát přijela Někyně, silná, vysoká, přezravělá do dáma, o jejíž vznešenosti Kramářová doktoru Königovi byla vypravovala. Přijezd svůj oznámila Někyně vždy nějakým napřed psaním za tím účelem, aby Kramář v den její návštěvy zůstal doma a ona s ním po německu hovořiti mohla. A tu vždy čítila a upravovala žena Kramářová celou chalupu, Mařenku vykoukala a vymydlila v nečistých. Byla to vždycky slavnostní chvíle, když na silnici pode strání zastavil se fiakr z Prahy a Někyně vyzkoukala krádele statné stezkou vzhůru k chalupě. Kramář i Kramářová šli jí vstříc a ponížně se uklánějíce chtěli libat ruku, čemuž Někyně bránila. Dávala jen rozkaz, aby vzali věci z fiakru: škatule a balíky. Přivezla vědecky pro dítě hračky, cukroví, prádlo a šaty, jak to Kramářová doktoru Königovi byla vypravovala, ale přivezla také darů pro Kramáře a Kramářovou.

Ve vesnici slavnostně vystrojená očekávala Někyně malá Mařenka s kytičkou. Někyně zapověděla si, aby jí dítě nesli vstříc, jak to jednou Kramářová udělala. Dítě, jež začínalo zvatlat, učil v cizí paní poznávat tetičku, tak to bylo mezi Kramářovými a Někyní ujednáno. A "tetička" ovšem rozplývala se v láce a něžnosti, když s Mařenkou se shledala. Usedla na židli ke stolu, vzala si Mařenku na klín, vybalila cukroví a hračky a mazlala se s ní celé hodiny. Kramář musil odpovídat na nesčetné otázky a raportovat o celé době, po kterou Někyně dítě neviděla.

Po několika hodiněm pobytu Někyně odjela. Mimo dary přivešené zanechala Kramářovým vždy také peníze. Platila Kramářovým na dítě dvanáct zlatých měsíčně, nazívala přisně, aby o dítě horlivě se starali a zapověděla, aby o ní někde mluvíli aneb po ní pátrali. "Není to moje dítě," říkala vždycky Kramářovi a kdyžby zpozorovala, aneb se dověděla, že byste o mně vyprávěli, nikdy víc mne neuhledáte a ale s tím dítětem nechci mít."

Takovým kázáním, jež držela Kramářovi, skončila každá její návštěva. Pokaždé také odvezdala před odjezdem Kramářovi zapечатý list s přízením, aby jej ihned dal za poštu, kdyby dítě se rozostalo. Vyměnila vždy nový list za starý, jež měl Kramář uloženy v krabici na jarmáře. Vždy na listě stála jedna a táž německá adresa, svědčící administraci časopisu "Bohemia" v Praze. Kramářovi nelámali si tou věcí hlavu, ale v zapечатém listě byl patrně inserát, kterým tajemná Někyně o nemoci dítěte měla nabýti zpráv.

Nepřijela-li Někyně delší dobu, přišly peníze poštou, přibálené ve škatulích k prádlu a cukrovíčkám. Po každém její odjezdu bylo u Kramářů posvícení. Co Někyně přivezla, bylo snědno a vypito a Kramářka obvykle ještě doběhla pro pivo a kofalku. Opilí se oba a Kramář po takové ná-

vštěvě nikdy nešel do práce, nýbrž zůstal den i dva doma. To bývaly nejhorší dny pro malou Mařenku, která po celý den zůstávala bez ošetření.

"U Kramářů mají ožralý kvartál," říkali lidé po vsi a z toho také povstávaly řeči o pijanosti Kramářových. Ale výstřednosti tyto byl jen občasné, dva tři puštěné dny maslyty Kramářové na delší dobu do nového příchodu Někyně. Po ostatní dobu nebylo takových výstředností, třebaže v sobotu někdy také se napili. Na Mařenku jinak dbali potud, aby vždy do syta se najedla. Vyzadoval toho jejich prospěch, aby dítě zachovali a si udrželi, byla jim zdrojem příjmů tak znamenitých, že by při hrubé stravě i bez práce byli se jimi mohli uživit, což skutečně se dělo za zimních měsíců, kdy nebylo práce zednické a někdy po celou dobu ani nádenického výdělu neměli.

S dychtivostí očekávali Kramářové v zimě dobu vánoční. Před stědrým dnem pokáždě přišla od Někyně, která v zimě do Rudlic nejezdila, velká bedna s dárky pro dítě a jeho pěstouny a se zásobou potravin. Také letos přišel poslíček s návštěvím, že na nádraží stanicí právě přišla bedna, pro kterou Kramář hned se vypravil s traťákem. Když ji přivezli a otevřel, po celé světlé rozložili její obsah: velkou rusovlasou pannu, škatuli s německým nápisem: "Na Mařenčin vánoční stromek", teplé zimní šatečky, kartonovou látku na šaty, balík plátna, barevný šátek na hlavu, porcelánovou dýmku s krásnou hlavičkou, šunku, celou topku a pár lahvi vína. Ve škatuli pro Mařenku složeno bylo cukroví, ozdoby a voskové svíčky na vánoční stromek. Obálka do škatule vložená obsahovala dvanáct zlatých.

A tak nastaly v chalupě vánoční dny hned před stědrým dnem. V tento den, když dopoledne upravoval Kramář vánoční stromek, dostavil se poslíček s novou zásilkou poštovní: přinesl velkí ruční košík naplněný vybraným jízim ovocem, vzácnými jablky, velkými ořechy, sušenými mrozny, mandlemi, fíky a datlemi.

"S pozdravem pro Marii Froehlichovou posílá cizí host, jenž s vámi mluvil v květnu t. r."

Byla to zásilka od doktora Koeniga, jenž si k Ježíšku vzpomněl na ubohé pražátko, nešťastnou družku Marie Růžové, kteráž na hřbitově v Borci dal upravit růvek. Zásilka ta od neznámého pána Kramářovy ovšem překvapila a jediná tato okolnost připomněla jim o hodech vánočních, které skončily zase vlnou pitkou, někdejší návštěvu doktora Koeniga.

Zima minula a na doktora Koeniga Kramářovi skoro už zase zapomněli, když jednoho dne odpověle pražský fiakr přivezl do Rudlic opět předpovědného hosta. Z fiakru vystoupila na silnici před hostincem mladá paníčka, blondýnka, nevysoké postavy, silné bledé tváře, vkusné oděná. Plaše a rozpacitě se ohlížela, když hostinského se tázala, kdo zde je starostou obcím a kde bydlí.

Starostou byl Bořický mlynář a hostinský ukázal dolů ke vsi k parnímu mlýnu. Cizí dáma poděkovala a šla označeným směrem alejí po silnici. V nějaké vzdálenosti potkala veské děvče. Ohlédla se vzhůru k hostinci a neviděla tam již nikoho, zastavila a oslovila děvče.

"Nevíte, kde zde bydlí zedník Kramář?" tázala se příjemným melodickým hlasem.

"Hned tamhle!" ukazovalo děvče k chalupě Kramářových. Dáma poděkovala a popojdouce po silnici kecese cesty, zabouchla na známou stezku k strání. Kramářová oknem viděla ji přicházet a neměla se podiviti. Pracizí, neznámá paní. Co ta tu chce? Vyšla jí ku dveřím vstříc.

"Zde bydlí zedník Kramář," pravila s úsměvem neznámá dáma, "a vy jste jeho žena, není-li pravda?"

Kramářová přivěděla. "Ráda bych s vámi několik slov důvěrně promluvila," pravila neznámá stále tma přivětivým hlasem, ohlédla se k silnici a vstoupila do světnice, jež dvě Kramářová otevřela.

Malá Mařenka stojící uprostřed světnice velkým modrým očima svýma udivně vzhlížela k

přichozí, kteráž stanou pohledem svým upjatě spocínula na dětku. Kramářová nešel dojem, jenž jí byl ve tváři neznámé paní. Tuto chvíli se hlas, když oslovila Kramářovou.

"To dítě je z nalezince?" tázala se chvatně.

Kramářová nečtě přivěděla, ale lživě její zraky jakoby chtěly zvolati: Však já vím, kdo jste! Nepochybovala o tom, že přišla konečně neznámým pámem loni ohlášená osoba.

"A máte to dítě již čtyři roky?" ptala se zase neznámá.

"O velikonocech byly tomu 4 roky, co jsem je z Prahy přinesla," pravila Kramářová. Všecka udivená však pohlížela na mladou paní, kteráž přistoupivši k Mařence, pohladila ji, pozdvihla ji o bema rukama do výše, hleděla jí hodnou chvíli, usmívajíc se a plna něhy a lásky do velkých modrých očí. Zář tohoto citu vykouzila na udivené zprvu tváři Mařenky znenáhla blahý, nevinný dětský úsměv a mladá paní u chvilky cítem vřele a opět a opět děcko líbala.

"Jak hezoučká, jak roztomilá!" šeptala v radostném rozehvění.

Pozvedla dítě, pohlížela mu znovu zanečím zrakem v úsměvovou tvář a znovu je líbala.

Kramářovu překvapil tento výjev. Což neznámý pán, jenž loni zde byl, nebyl jí řekl, co zvěděl o smrti Marie Růžové? Patrně nečekal! Všecky cituplně nevěděla, kdykoli Někyně chovála se k dítěti tato paní. Nic jinak nemohlo býti, nežli že tato žena jest o tom přesvědčena, že drží v rukou svoje vlastní dlouho postrádané dítě! Neznámá, cizí dítě nebylo by jí mohlo tak rozehvěti a vzrušiti, spůsobiti takové výbuchy vrochno citu.

Pro myšlenky projely Kramářové hlavou. Ale chtěla nabýti jistoty. "Ten pán, co tu loni byl!"—pravila — "nedověděl se pravdy. O já jsem v takových věcech opatrná." Mladá paní překvapena pohlédla na Kramářovu.

"Jaký pán? Byl zde nějaký pán?" tázala se jaksi polekáná.

"Vyprávěl se za důvěrníka milostpaníky"—pravila Kramářová, sledující lživěma svýma očima účinek svých slov na cizí paní, kteráž postaviv Mařenku na zem a drže jí za ruku s napjetím poslouchala. "Vyprávěl, ale nevěděl ničeho, ráčte být bez starosti milostpaníky."

"Což vy víte něco o mně?" postrašena tázala se mladá paní.

"I bůh chraň, neví," se lživě úsměvem odpovídala Kramářová. "A kdybyste věděla, řekla bych. Dost se tady doptávali hned první rok, když jsem si dítě z Prahy přinesla. Však ráčte vědět, jaká byla šatníka po matce dítěte, odloženého při svatbě Koblerovic deery —"

"Nevím, nic neví!" zvolala zajíkávě mladá paní a plaše pohlédla ke dveřím.

"Nemějte žádnou starost, milostpaníky," pravila chlaňolivě Kramářová. "U nás je to schováno všecko jako v hrobě. Z toho my máme rozum, já i můj muž! Ten pán, co tu posledně byl, také od policie, jako všichni ti dřívější," smála se Kramářová lživě, pasouce se na rozpacích a úzkostech mladá paní. "Řekla jsem mu"—dodala — "že dítě neuhle."

Mladá paní nebyla mocna slova. Chvilje se, usedla s tváří jako stěna bledou na židli.

"Řekla jsem"—pokračovala — "že Marie Růžová umřela a že je pochována na hřbitově v Borci. Tohle naše zlato je jmenuje se Froehlichová. Tak jsem jej navědla. Ale je to zrovna naopak. Froehlichová chudáček už tu je třetí rok a s touhle Mařenkou se mazlíme. Jestě nám ani nestonala. Má zdravé jádro. Ale ten cizí pán věřil všecko a už jsme se ho navzdý zbyli. O to my umíme — já a můj muž — v takových věcech chodit."

Mladá paní, kteráž s napjatou pozorností byla poslouchala, nabývala zatím jakéhosi klidu. Pohlédla zase s úsměvem na dítě a s tohoto na Kramářovu.

"Udělála jste dobře,"—pravila pak. "Ale co se říká mého poměru k tomuto dítěti, to se asi míříte. Já nejsem jeho matka. Měla jsem z něho radost, pravda, vždyť je tak hezoučká, k zulfání. Vid', Mařenko!... Ale já přijela sem k žádosti jiné dámy, která se pěstounům Mařenky Růžové chce odměnit. Nejprve mi však slibte, že se nikde ani slovem nezmíníte o mé návštěvě."

"Ale, božinko, kde pak bych se zmíňovala? Jak povídám, u nás je všechno schováno jako v hrobě."

"Bude to jen váš prospěch, když tak zůstane," pravila mladá paní. "Ona dáma, jež mne posla-

la k vám, má úmysl starat se trochu o toto dítě." Hlas její stával se klivým při těchto slovech. "Dříve nemohla nic učiniti, ale teď buďte poměry její se změnily. Teď chce to dítě štítit a připlácet vám, abyste sobě i jemu mohli přilepšit. Mnoho-li pak jste na ně dostávali až posud?"

"Ale, drahá milostpaníky!" zvolala Kramářová, "hanba povědit! Abych tak řekla, ani kuře bychom z té tagy neuživili. První rok dávali nám šest, druhý čtyři, třetí tři zlaté měsíčně a při tom už to zůstane až do šestého roku, kde si je vezmou do Prahy do kláštera —"

"Ale s třemi zlatými nemohli jste přece dítě štítit a štítit!" přerušila ji s lřtořivým pohledem na Mařenku mladá paní.

"I štítit a živiti a byla zdravá jako buk", horlivě vykládala Kramářová. "Chvála bohu, nic jí nescházelo, — vid' Mařenko? Byla a je už jako naše! No, vždyť můž něco vydělat a já také —"

"Abych vám upřímně řekla, měla jsem velkou radost, že si dítěte tak hledíte, že je tak čistě a hezky šatíte —"

"O, na to má muž hledí", chlubila se Kramářová. "Je do dítěte celý blázen a každou chvíli mu s Prahy přinese šatíčky. A se někdy zlobím. Chec mít Mařenku pořádv vystrojenou jako hrabědítě. Podívejte se, milostpaníky, co toho tu visí!"

Při těch slovech otočila Kramářová klíčen v jarmáře a ukázovala udivené paní celou sbírku šateček Mařenčiných.

"Podívejte se," vykládala Kramářka, milostpaníky, co tady Mařenka má hraček. Na jarmark bychom s tím mohli jít! To vše koupí můj muž! Od út si odtrhne, aby dítěti radost udělal. A tady toho prádela! Máme ho pro čtyři děti! To já tak upíchám, když není práce v zimě. Vid', Mařenko, mazánku, že se máš dobře?"

Dítě se usmívalo a pokývovalo hlavičkou a mladá paní zářila radostí nade vším, co byla slyšela. "To je šlechtné a bůh vám to oplácí," pravila dojata, "a přítelkyně moje, která měla tolik starostí o Mařenku, bude vám žehnat, až jí vše vypovím, co jsem viděla a slyšela. Nevidíte se, šeptala dále tlumeným hlasem, "poměry jsou takové, že se ta paní nemůže sama přijít na Mařenku podívat. Ale tady vám posílá za dosavadní péči malý příspěvek."

Z kapsy šatů svých vyňala mladá paní obálku, již vtiskla v ruce Kramářové.

"Je to zatím jen malá splátka za vaši lásku a péči o Mařenku. Dostanete víc. Bude-li to možná, přijedu sama zase na Mařenku se podívat, a když ne, dostanete psaní poštou. Ale pod tu jedinou výminkou, že žádnému ani slova o všem tom neřeknete. Vy jste Mařenčinou matkou jako do teď a já budu její tetičkou."

"Jak ráčte poroučít, milostpaníky, ruku líbám!" rozplývala se Kramářová v samé poženosti. "Ruku líbám! A Mařenku, naše zlato, budu mít jako oko v hlavě."

Mladá paní teď všecku svou pozornost a účas obrátila zase k dítěti, kteráž za rozmluvy o bou žen bylo se batolilo a šukalo po pokoji a kteréž teď na zavazání mladá paní obrátilo k ní vesele svou tvář a kynutím i úsměvem její přiláhalo, s dětskou upřímností k ní vzhlíželo. Mladá paní pozdvihla je, vzala na klín, hladila je a promluvala k němu něžná slova. A když Kramářová předstírala, že na chvilku se s nějakým vyřízením zaskočí vedle k sousoedu, vyběhla ze světnice, aby Mařence dávalo pivo, vino nebo kofalku pit. To jí Kramář musil svatozástě slibit.

Kramářka se zdvihla, vyběhla a donesla dítěti sklenici čisté vody.

"Když to Někyně nechce, nedám," pravila. "Má pravdu, nač dítě pít! Však ten chlast tvůj také musí přestat, sic nám dítě ještě vezmou. Posledně zas prý byla sousoedka u faráře žalovat."

"I, at' si chodí žalovat!" smál se zedník. "My zas o každých svátcích půjdeme ke zpovědi — tak se to spraví."

Zedník znova si přihnul a pokračoval: "Faráře se nebojím. Ale aby se nám tady také obě ty mámy sealy! To by byla mela!"

"Nesejdou!" vymlouvala myšlenku tu Kramářová. "Někyně vždycky píše a ta druhá má ještě více strachu nežli Někyně. Už jsem to zaončila. Schválně jsem přivedla řeč na policajty, že se tady ptali po matce!"

"To je ženská moudrost!" vyvalil na ni oči zedník. "To je jako kropát na čerta! Ta se bude chránit, aby podruhé přišla."

přijedu-li sama, přijde psaní. Ale povídám vám ještě jednou: Nikomu ani slova."

"Chraň pán bůh!" zařikala se Kramářová.

"Bud' hodná, Mařenko", naklonila se k dítěti a pokřizovala je na čele. "Poslouchej maminku a tatínka. Tetínka zas přijede a přiveze ti krásnou pannu!"

Objala a políbila dítě ještě jednou a pak chvatně provázek děkovaním a pozdravem Kramářové spěchala po stezce dolů, silnicí vzhůru k hostinci.

Za chvíli odjížděl fiakr klusem ku Praze.

Když večer zedník Kramář přišel z práce a malá Mařenka do dveří vstupujícího vítala voláním "tata!", podivil se nemálo spatřiv prostřený stůl a vše uchystáno k hodům jako o velký svátek.

Na stole stál plný plechový mazák a misa s několika porcími vepřové pečené s brambory a zelím. Z jídla ještě se kouřilo. Právě když zedník měl přijít, došla žena jeho pro tu bohatou večerí do hospody, kdež na dnešní noc čekali vozky jedoucí do mlýna pro mouku. Ale Kramářka zaplatila a sebrala vše, co bylo na pekáči.

"Byla zde Někyně?" byla první otázka zedníková, jenž nadělen na stole s labužným úsměvem obdivoval.

"I kde pak!" smála se jeho žena a mluula si radostně ruce.

"Tak u čerta, jak jsi k tomu přišla?"

"Inu přišla!" zvolala jeho žena, tleskajíc rukama. "Večeře je nice! Ale tady vyval oči!"

A před žasnoucího muže svého položila žena jeho na stůl stovku. "Nu tak, hádej hádačky!" smála se Kramářová.

V němém úžasu kroutil zedník hlavou mumlaje jen "hm hm". Ale když rukou svou vztahoval po cenném papíru, Kramářová rychle se ho zmocnila.

"Ne, ne, peníze ti nedám!" zvolala. "Za ty si koupíme od Bryků poličko hned za humny. Už jsem to s Brykovou vyjednala."

"A kdo tedy, u všech všudy, dal ti tyhle peníze?"

"Říkala jsem ti, že přijde", vypravěla Kramářová, "a přišla. Malá, drobná osoba a laskou div, tu houku nesnědla. A já chytne na ni. Jak jsem to umluvil, tak jsem to udělala. Řekla jsem jí, že Froehlichova je mrtva a tohle je ze Růžova. A povídám ti, z té kousky snad víc, nežli z Někyně."

"Kdo by to byl řekl!" pravil zedník, potfáseje hlavou a zasednuv za stůl, vrhl se hitavě na vepřovou pečení.

Kramářová chytla Mařenku, posadila ji na lavici za stůl a ušednou vedle ní naložila na talíř sobě i dítěti, jež ručkama hráblo do jídla.

"Neříkala jsem ti to", pokračovala Kramářová, "že tohle dítě bude naše štěstí? Teď budou platit obě a jedna víc než druhá."

"Tak vída, vída," smál se zedník pochutnávaje si na tučném žebírku. Teď tedy to skvrně má tři mámy a nemelo žádnou."

"Jak to tři mámy?"

"No, Někyně, tu stovkou dnešní a tebe!"

"Však můj budu dobrou mámou!" smála se Kramářová a políhala Mařenku, která jedla plnými ústy. "Jez, Mařenko, jez! Budeme ti mít ještě radši. O ty sešlou svou tvář a kynutím i úsměvem její přiláhalo, s dětskou upřímností k ní vzhlíželo. Mladá paní pozdvihla je, vzala na klín, hladila je a promluvala k němu něžná slova. A když Kramářová předstírala, že na chvilku se s nějakým vyřízením zaskočí vedle k sousoedu, vyběhla ze světnice, aby Mařence dávalo pivo, vino nebo kofalku pit. To jí Kramář musil svatozástě slibit.

Kramářka se zdvihla, vyběhla a donesla dítěti sklenici čisté vody.

"Když to Někyně nechce, nedám," pravila. "Má pravdu, nač dítě pít! Však ten chlast tvůj také musí přestat, sic nám dítě ještě vezmou. Posledně zas prý byla sousoedka u faráře žalovat."

"I, at' si chodí žalovat!" smál se zedník. "My zas o každých svátcích půjdeme ke zpovědi — tak se to spraví."

Zedník znova si přihnul a pokračoval: "Faráře se nebojím. Ale aby se nám tady také obě ty mámy sealy! To by byla mela!"

"Nejsem tak hloupá", odvětila Kramářová a vypravovala svému muži podrobně o návštěvě a rozmluvě své s mladou paní, jak jí zprvu postrašila, ale jak hned chytře obrátila, když zvedla, na čem s tou návštěvou je, jakou radost mladá paní měla, že dítě je tak dobře chováno, že má tolik štěstí, prádla a hraček, jak jí od své předstírané přítelkyně dala za dosavadní ošetřování stovku a jak byla celá šťastná a slibila, že jako tetička Mařenčina zase přijde sama anebo pošle peníze poštou.

"Zrátko", končila Kramářová své vypravování, "tohle dítě je teď zlatý důl, z něhož musíme zbohatnout. A za tu stovku koupím se poličko od Bryků."

"Dobrá, koupi se", pravil zedník, "ale teď dojde ještě pro mazák, at' to oslavíme."

Celou večerí zatím byli snědli a Mařenka usnula na lavici. Kramářová vzala ji a uložila do postýlky. Pak šla s mazákem pro pivo a šla téhož večera ještě po třetí.

Zedník se zedníci pil dlouho do noci a mluvil dále o obou matkách pražátko, jež tvrdě spalo na postýlce.

Tak stala se malá Mařenka, k níž táhly hlasy se dvě neznámé matky, pro Kramářovy skutečným pokladem. Kromě taxy o všem nepatrně dostávali od Někyně pravidelný důchod dvanácti zlatých měsíčně a od druhé neznámé paní docházely teď také záskyky peněz. Hned za dva měsíce po tajemné návštěvě došel od ní rekomandovaný list tohoto znění:

Přítelkyně má posílá pětounům Mařenky Růžové hojně pozdravů a přiložený obnos 30 zl. a prosí, abyste dítě ošetřovali jako své vlastní. Zůstane vám stále vděčna a očekáváje v brzkou dobu mou návštěvu aneb nový list. Mařence posílá upřímnou hubičku

pražská tetička.

Po čase přišla skutečně sama, zase tak tajemně jako poprvé, přivezla dítěti hračky a Kramářovým dary a peníze. Tež Někyně mezi tím časem se dostavila a tak to chodilo po celý rok, vždy po čase buď osobní návštěva aneb psaní s penězi od jedné z obou matek. Kramářovi mohli na proti oběma znám snadno provádati dále svůj klam a znenáhla vžili se v úlohy své podvábějící tak dokonale, že jak zedník před Někyní, tak žena jeho před druhou neznámou paní, kteráž však jen jednou ještě v celém roce v Rudlicích se objevila, počínali si bez všech rozpaků s pravou divadelní dovedností. Zedník Kramář byl chytrý člověk a žena jeho lživě lživě byla také taková, že při její tajemnosti bylo snadné celý klamný tento poměr udržeti na dobu sebe delší. To bylo také plánem Kramářových, o němž často se umlouvali. V lidoch těchto, kteří od mládí živi byli ze dne na den, probudila se pravidelným důchodem jejich největším a vyhlídkou na vzrůstání sum ještě větších jakási všeobecná zbláznutí. Malé poličko od sousoedu Bryků skutečně zakoupili a ušehraňovali si již peníze na další koupi. Důstatek a nadbytek dětí dříve nikdy nezažili, neverli u těchto lidí k marnotratnosti, nýbrž naopak k spřovosti a mnohem spořádanějšímu životu.

Dostředně dále objevoval se jim cíl, k němuž pudila se teď vášnivá touha. Viděli zaslíbenou zemi blahobytu a zjev ten působil mohutným mravním účinkem na zařízení a směr celého jich života.

"Však ji to neškodí. Bez ní bychom dnes neslavili."

Kramářová se napjala a postavila mazák na stůl. Nedala dítěti, Někyně přisně zakázala, aby se Mařence dávalo pivo, vino nebo kofalku pit. To jí Kramář musil svatozástě slibit.

Kramářka se zdvihla, vyběhla a donesla dítěti sklenici čisté vody.

"Když to Někyně nechce, nedám," pravila. "Má pravdu, nač dítě pít! Však ten chlast tvůj také musí přestat, sic nám dítě ještě vezmou. Posledně zas prý byla sousoedka u faráře žalovat."

"I, at' si chodí žalovat!" smál se zedník. "My zas o každých svátcích půjdeme ke zpovědi — tak se to spraví."

Zedník znova si přihnul a pokračoval: "Faráře se nebojím. Ale aby se nám tady také obě ty mámy sealy! To by byla mela!"

"Nesejdou!" vymlouvala myšlenku tu Kramářová. "Někyně vždycky píše a ta druhá má ještě více strachu nežli Někyně. Už jsem to zaončila. Schválně jsem přivedla řeč na policajty, že se tady ptali po matce!"

"To je ženská moudrost!" vyvalil na ni oči zedník. "To je jako kropát na čerta! Ta se bude chránit, aby podruhé přišla."

Kapitola VI.

SPOLEČNOST V RUDLICÍCH.

Nežli přikročíme k dalším životním osudům Mařenčiným, jest třeba se zmíniti se blíže s některými osobnostmi v Rudlicích, kteréž do průběhu dalších různých způsobem zasahují.

Nedaleko od místa, odkud se silnice odbočovala stezka k chalupě Kramářových, stál na protější straně silnice ve stínu dvou velikých lip a vrouben se strany i ze zadu ozdobnou zahrádkou kamenný domek. Mimo hospodu nahore, školu a stavení parního mlýna dole, bylo to nejhlednější stavení v celé vsi. Majitelkou jeho byla paní Radoňová, vdova po učitelu, v letech mezi čtyřiceti a padesáti, štíhle postavy prostrědní výše, podlouhlé úlechní.

lé tváře a vážného vzezření. Nebožtík její muž, učitel místní před několika lety zemřelý pojal ji za chot' jako sedmáctiletou dívku, deuru šafářovu z rudlického velkostatku, jenž dečí dal věnem tři tisíce